

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. február 12.

Csütörtök.

XXII évfolyam. 13. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábs petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések díja előre fizetendő.

Hazaszeretet és jogfeladás.

I.

Azok voltak-e a hazafiak, a kik a pogány szellemet védő Kupa vezér köré seregelve, a kereszténységet és a nyugati civilizációt a népére ráerőszakoló Szt.-Istvánnak hadat üzentek, vagy pedig azok voltak-e az igazi honfiak, a kik belátták, hogy csak úgy biztosíthatják a nemzet létét és a jövőjét, ha elfogadják Nyugateurópa erkölcsait és művelődését? A történelem beigazolta, hogy a böles király és hivei ítéltek meg helyesebben Magyarország akkori helyzetét, de a történelem nem volt képes bebizonyítani azt, hogy az ősi állapotok fentartásáért küzdő pogány-magyarok rossz hazafiak vagy éppen honárulók lettek volna. Ők ép úgy hittek ügyük és álláspontjuk igazságában és üdvös voltában, mint az a koronás reformátor, ki merész újításával állami fejlődésünknek meg vetette biztos alapjait.

Pedig az istenhívő Szt.-István rossz hazafiaknak tekintette a pogánysághoz szító magyarokat, akik viszont hazaárulót láttak mindenkinben, aki megtagadva az ősök hitét, új isteneknek kezdett áldozni.

Pedig kétségtelen, hogy a pogány

Kupa ép úgy szerette a fajtát és országát, mint a kereszténységet támogató Szt.-István. S ha ennek dacára az egyik fél mégis hazaárulót s a nemzet legszentebb érdekeit feláldozó pártot látott a másik félben, ebből azt az érdekes tanulságot vonhatják le a késő utódok, hogy a politikai nézetek és elvek dolgában eleink ép oly igaztalanok és elfogultak voltak egymásiránt, mint a XX. század magyarjai.

A mohácsi vész után a nemzet egy része abból a szempontból indulva ki, hogy az országot ért nagy csapások legfőbb oka abban rejlik, hogy külföldi dinasztiák ültek a magyar trónon, elhatározták, hogy Zápolya János személyében újból nemzeti dinasztiát emelnek a magyar trónra. Ámde a nemzetnek egy másik s nem kevésbé jelentékeny része fölismerte a helyzet veszedelmét s meg volt arról győződve, hogy a törökök csak úgy verhetik ki az országból, ha a hatalmas Habsburg-dinasztiára támaszkodva biztosítják maguknak a német császár támogatását és katonai erejét.

Az egész kurucz-labancz háborusodásban érzelmileg a nemzet két pártra van szakadva. A kurucz megesküszik rá, hogy minden labancz hazaáruló, a labanczok pedig a kuruczoknál különb haza-

fiaknak tartották magokat. Melyik pártnak volt igaza?

Tulajdonképpen mindkettőnek, vagy ha úgy tetszik, egyiknek sem. Csak az bizonyos, hogy mindegyik rész a maga legjobb belátása szerint szolgálta az ország érdekeit.

A Kossuth és Széchenyi között vívott harcban megújul ez a jelenség és jöllehet maga Kossuth Lajos a legnagyobb magyarnak nevezte el Széchenyi Istvánt, a két vezér táborá ellensége és hazaárulót lát a vele szemben állókban. Az 1867-iki kiegyezés után a puritán jellemű Deák Ferenczet jogfeladással és hazaárulással vádolják.

S azóta meg-megújul ez a vád mindazokkal szemben, akik az ügyek élére állítva, mint miniszterelnökök kormányozták az országot. Volt-e már 1867. óta olyan miniszterelnöke ennek az országnak, akit az ellenzék nyílt hazaárulással ne vádolt volna?

Gulner Gyula kitüntetés. Ő Felsége a király Gulner Gyula belügyminiszteriumi államtitkár a Lipót-rend közepkeresztjével tüntette ki. Gulner Gyula már három esztendő óta működik a belügyminiszteriumban és működése az egész országban általános és jogos méltánylásban részesült. Az ő hazafias, de szigorúan tapintatos államtitkári tevékenységének köszönhető nagyrészt, hogy a közigaz-

TÁRCSA.

Emlékezés Kiss Jenőre.

— A kézdivásárhelyi Paedagogiai Társaság jan. 21-iki közgyűlésén felolvasta: Z a j z o n Sándor. —

„Bármely célfelé igyekezzék, bármely eszmévilágot építsen is magának, vagy törjön bár ég felé az emberi szellem: a hová téraie fog, a hová térnie kell: a sir, a halál! . . . Ez a természet örök, mély titku rendje, törvénye, hogy: sirba szálljon minden földiség, porrá legyen, mi porból vétetett.”

Sirba szállt Kiss Jenő kartársunk is, s még új a sirhalom s már egyszer elhervadt a szerető kezek által ültetett virág, de a megemlékezés, a léleknek el nem hervadó virága, nem esik a természet örök törvénye alá, mindig meg lesz, míg emberek élnek e földön s míg kegyelet és hála nemesítik keblünket.

Ellunyt barátunknak már másodszor ujítom fel emlékeztetést s mindezek mellett se várjon az igen tisztelt Társaság tőlem oly emlékezésedet, mint a milyet egy nagy költőről, egy kiváló íróról, a nemzet ünnepelt bálványáról írunk. Ő nem tartozott ide. Egyszerű munkás és mindenek felett lelkes tagja volt annak a kicsiny körnek, melybe végzetes sorodott. Nem elégedett meg a köteles; a társadalmi állásból folyó teendőket pontos és lelkiismeretes teljesítésével, hanem nyughatatlan lelke keresett és

kapott oly munkakört, mely által tiszteletet szerzett nem csak itt, hanem az ország más részeiben is.

Hatalmas termete még csak negyvenkét évek terheit hordta vállán, s már is nem kiesnylendő mult állt a háta mögött. S mégis sokan föltre értették, de ha lelkesedésének forrására rámutatnak, hiszem, hogy valódi értéke szerint fog minden ismerője véleményét alkotni fölé. Lelkesedésének forrását minden salaktól, minden önző érdektől megtisztult haza- és fajszeretete képezte. Mint háromszéki székely nem csupán a szemlélet utat, hanem a vér kötelékénél fogva ismerte és érezte, hogy a régi székely erényekből sokat elhagyott a székely. Egyrésze kivándorol, másrésze teng-leng a mai áldatlan ipari és gazdasági állapotok miatt. Él még a dicső mult emléke, de a sivár jelen alkotja a szép mult és a nem sokat ígérő jövő között a hidat.

Ezen a hidon állva kereste, kutatta folytonosan a kivezető utat. Lelkes tanulmány tárgyává tette a kivándorlást, a nőnevelést, mezőgazdaságot, állattenyésztést, háziipart. Ezeknek a kérdéseknek propagandát csinál; gyűléseket hi össze, szónokol, cikkezik, híveket toboroz eszméi kivitelére. Cikkeit, tanulmányait nap-nap után jelennek meg, hol a Székelyföld és a Székely-Nemzet hasábjain, továbbá a Marosvásárhelyt megjelenő Székely-Tanúgy ez lapban, melynek főmunkatársa volt, és az Egyetértés tanügyi rovatában. Pályadíjat is nyert a Háromszékmegyei Tanítótestületben, a közügyességi oktatásról írt uttörő munkájával.

Ezeknek a cikkeknek bírálatába bocsátkozni

nem lévén célom, de hogy szellemébe bepillant-hassunk saját szavait idézem. Azt mondja egy helyt:

„Csak karunkat kell kinyújtani, csak világosságot kell gyujtsunk, már a székely faj megmentése előtt állunk. Száz ezreket varázsolhatunk össze a most álszemérem, nagyzási hóbort, hiúság és tehetetlenség miatt heverő munkaerőnkől. Tovább így folytatja: Tapasztalásból tudom, hogy városainkban, falvainkban, férfaink és leányaink százával jóformán semmittevésben nyomorogva emésztik ki az ősi birtok foszlányait. Miért? mert nincs, a ki a tisztességes kenyérkereset útját kijelölje mert, nincs, a ki a becsületes munkában népünk tetterejét meg-edze, s ennek alapján az ősi birtok megmentésére serkentse.” A haza és fajszeretete sugárzik felénk minden sorából, s ha nem bűn ez, akkor Kiss Jenő még hibáiban és tévedéseiben is tisztelet és halált érdemel.

A kézdijárási tanítói körnek 7 évig buzgó titkára, majd tevékeny elnöke; elnöki megnyitóiiban mindig újabb eszmét vetett fel s ezáltal pezsgő, eleven életet vitt a kör működésébe. Ugyszintén tagja volt a brassó- háromszékmegyei polgári iskolai körnek.

Benne vesztette el a kézdivásárhelyi állami polgári fiú iskola egy lelkes és ügybuzgó rajztanárát, a társadalom egy rajongó, fáradságot nem ismerő uttörő, a tanügyi irodalom egy szorgalmas író, a Kézdivásárhely és Vidékének Gazdasági Egyesülete kezdeményező titkárát, az erdőlyrészi Méhész E. valóban szakértő választmányi tagját, a helybeli Székely Társaság első titkárát és maros-

gatási visszaélések megtoroltattak és megszűntek az ország nagy részében.

A Vörösmarthy szobor pályázat. A Vörösmarthy szobor-bizottság zsűrije febr. 7-én délelőtt összeült, hogy döntson immár a második pályázatra beérkezett pályaművek felett. A bizottság az első díjat: Kallós Ede; a másodikikat: Róna József; a harmadikat: Tóth Istvánnak; a negyediket: Ligeti Miklósnak és az ötödiket: Te és Edének ítélte oda, de a szobormű kivételével senkit sem bízt meg, mert egyik pályamunkát sem találta a kivételre megfelelőnek. A szobor-bizottság legközelebb összeül, hogy döntsön az immár kétszer kiírt pályázat ügyében.

A képviselőházból.

Február 9-én Apponyi Albert elnöklésével folytatta a Ház a katonai javaslatok tárgyalását.

Elnöki bejelentések után elsőnek Balogh Mihály függetlenségi támada hevesen a javaslatot pártja zajos helyeslése között. Utána Domahidy Elemér a szabadelvűpárt részéről szolt a javaslat mellett lelkesen pártolván azt.

Domahidy után Szalay László és Bakó József függetlenségi képviselők szónokoltak, természetesen a javaslat ellen.

Sétatérünk kérdéséhez.

— febr. 8 —

Sétatérnek olyan hely való, a hol egyrészt friss, éltető levegő van, másodsor, a hol maga a nagyszerű természet kínálja örömeit. A hol látni lehet fákat, égboltot, hegyeket, embereket, mozgást. Szóval, a mely hely képes az ember lelkét fölvidámitani, szívét gyönyörködtetni, testét felüdíteni. Van-e ilyen sétatérünk ma? Nincs. Van ugyan egy sétatér, de ennek csak az első szótágja létezik a valóságban, a második része teljesen hiányzik. Nem nagyobb az egész, mint az állami iskola tornacsarnoka. Ilyen analógiával azt is ki lehetne nevezni sétatérnek.

S most ennek a sétatérnek érdekében nagyszabású jótékony mulatságot rendeznek. Édes jó Istenem! Én semmi jónak elrontója nem vagyok, de itt már kitor belőlem a panasz és azt kérdezem: mit akarnak?

Mit lehet ott látni? Falakat, kerítést. Punktum. Megfelel ezéljának? Nem. Nohát ha nem, akkor hagyjuk abba a dolgot.

Van nekem egy más tervem. Valamieskével többbe kerül, de kiadjuk ezt is. Van még sok, jó ember a világon, azoknak támogatásával nyélbe üthetjük a dolgot. Ha már sétatér akarunk, legyen az olyan, mely a követelményeknek minden tekintetben megfelel.

Az új utnak mindkét oldalán, közvetlenül az utca folytatásaként van két, hatalmas telek.

Akarmelyik alkalmas volna. Ki kell sajátítani. Más városok pl. Temesvár, Arad, Brassó stb. ezeket költének parkokra, sétatérre. Nem szabad sajnálni azt, a mit a közjó megkövetel. Be kell keríteni, zárható kapuval ellátni, szép, tágas utakat vágni, befásítani s kész a sétatér. Ide, ennek a közepére szánjuk a leendő Kossuth-szobrot. Legalább lesz egy helyünk, a hova mi is szívesen megyünk zárandokolni, de lesz egy nevezetességünk is, melyet bátran megmutathatunk annak, ki városunkat meglátogatja.

Egy kútról is kell gondoskodni, mely az üdülő kisdereknek sőt felnőtteknek is szükséges.

Egy szép tágas csarnok is elérne ott, hogy a nyári multságok alkalmával, midőn a zivatar, eső fenyeget, fedél alá jussan az ember. Nem mondhatja senki, hogy távol van. Telen a kereselyezés alkalmával nem sajnáljuk a fáradságot, nyáron is tegyük meg azt a néhány lépést, mely egészségi szempontból úgy is első regula. Erre a célra szívesen áldozok. Es ha tetszéssel találkozik ez a felvetett eszme, úgy hozzá lehetne csatolni a már meglévő összegyűjtött alapot s néhány év alatt kész, elegáns, megtekintésre érdemes közhelyünk lesz. Nem kételkedem abban, hogy szándékunkat a nemes város is támogatni fogja, mert hisz mi sem akarunk mást, mint ki városunknak jólétét, hírnevét ily módon is előmozdítani.

Ha pedig valaki jobb, alkalmasabb tervet tud, álljon elő, a közjó érdekében meghallgatjuk szavát.

Vegye valaki vállaira ezt az édes terhet, mi segíteni fogunk neki annak hordozásában!

Viszontlátásra!

Vik-Tor.

Adományok a kézdivásárhelyi kantai r. k. főgymnasium javára

Fejér Károly kir. járásbíró, Molnár Józsiás 120—120 korona; Dávid Antal, Ifj. Jakab István vezérigazgató 100—100 korona; Ifj. Bándi István, Wertán Testvérek 80—80 korona; Ifj. Dávid István, Dobál Lajos 60—60 korona; néhai Benkő Sándor örökösei, Csiszár Pál, Fejér Antal, Fejér Károly kereskedő, öz. Janesó Mózesné, Ifj. Kovács János, Kovács Ferenc gyógyszerész, Dr. Sinkovits Aurél,

Szabó Gyula adótárnok, Solim Miklós, Sára Imre, Dr. Szentpétery Bálint, Ifj. Tóth István, Idő. Török Sándor, Wertán István 40—40 korona; Dávid János kereskedő 30 korona; Benkő István szeszgyáros, Janesó Géza gyógyszerész, Ifj. Janesó Mózes nyomdász, Turóczy István könyvkereskedő 20—20 korona; Hamar Zoltán, Intze István mérnök, Nagy S. Pál kereskedő, Vargha Vilmos 10—10 korona; összesen 7470 korona.

Fogadják a kegyes alapítók a főtanhatóság s az intézet nevében hálás köszönetemet.

Kézdivásárhely, 1903. február hó 8-án.

Hassák Vidor,
főgymn. igazgató.

NAPI HIREK.

— Anyakönyvi kinevezés. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Háromszék vármegyében s baróthi anyakönyvi kerületbe Puskás Márton jegyzőt irnokot anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Kinevezés. Peselneki Gábor Gyula, okleveles tanító és a kézdivásárhelyi róm. kath. hitközségnek Rácz János eltávazása óta buzgó helyettes kántorát az erdélyi püspök kinevezte a nagyszabasi Teréz-árvaházhoz felügyelő nevelővé. Szerenese kísérje új álsására.

— A kaszinóból. A kézdivásárhelyi kaszinó választmánya február 10 én Fejér Károly kir. járásbíró elnöklésével rendes választmányi ülést tartott. Az 1902 ik évi zárószám dást Nagy I. Lázár pénztáros előterjesztvén, megvizsgálása végett kiadatik a számadás vizsgáló bizottságnak. A folyó 1903-iki évi költségelőirányzatot 2388 K. 95 fillér, bevétel, 1930 K. kiadással s 498 K. 95 fillér fölösleggel megállapította a választmány s a közgyűléshez ajánlattal átteni határozta. Új tagokul fölvetettek Asbóth Viktor főgymn. tanár, Balázs Ferencz espores torjai plebános és Takács Vida plebános. A tagok sorából töröltettek eltávazásuk miatt: Ósz Lázár, Reithoffer Jenő, Molnár Győző, Ifj. Török Sándor és Baka Mihály. Végül folyó ügyek tárgyalattak, melyek közül kiemeljük, hogy a közgyűlés napjaul márcz. 8-ika állapított meg, melynek egyik fontos tárgyát képezi a tisztakar megújítása 3 évre. A könyvtárba beszerzendő könyvek jegyzékének összeállítás s a könyvek meghozatalára 5 tagu bizottság küldetett ki.

— Nők gyűlése. A kézdivásárhelyi nőegyesület mult szombaton választmányi ülést tartott,

vásárhelyi Székely Társaság tiszteletbeli tagját. Elvesztette a férfikor delén, tetterejének, önzetlen munkálkodásának zenithjén.

En egy jó barátot vesztettem az elhunytban. Egy önzetlen barátot elveszíteni mindenki tudja, hogy mily mély bálással van a lélekre, de midőn a leghárgiában szenvedő közéletünknek egy lelkes bajnokát kellett utolsó útjára elkísérni, honnan nincs visszatérés, ez kétszeresen lesújt.

Milyen is a végzet? Szerette köréből kiragadta a szerető férjét, a kedves gyermekek jó atyját, hiddagge tette a melegen ölelő kart, a szerető szívét. Nincs többé a jó apa, szemei becsukódtak örökre.

A megboldogalt 18 évi lelkes, köz- és tanügyi munkálkodás után 1902. június 5-én szűnt meg élni. Sepsiszentkirályon, (Háromszék megye) 1860-ban született. Atyja Kiss Áron földbirtokos és 48-as főhadnagy volt. Nevelését gondosan vezették szülői. Már gyermek korában megszerették vele a munkát, szívbe oltották azt, hogy a szűk anyagi viszonyok közt élő székely embernek, hogy kell a gyakorlati életben a rendes foglalkozás mellett a méhészetet, gyümölcs termelést, baromfitenyésztést felkarolni. Tanulmányait a szülőfaluja kis iskolájában kezdte, majd Hosszufaluban és Kolozsvárt folytatta és Budapesten végezte, hol képesítetett a rajztanárságra. Először a nagyrőzei állami polgári iskolánál nert alkalmazást.

Ionon saját kérésére a kézdivásárhelyi felső népiskolához helyeztetett s midőn a nevezett iskolát a felsőbb hatóság beszüntette, a jelenlegi m. kir. áll. polgári fiúiskolában folytatta hasznos, műer-

zéket fejlesztő működését. Órákat adott a nőegylet polgári leányiskolájában és az ipariskolában is. S ennyi óra daczára, ekkora elfoglaltság mellett esodálni lehet derült élet nézetét. Jó kedélyű, társaság kedvelő, nyílt és egyenes lelkű kartárs volt.

Azonban utolsó évében egészen megváltozott, került a zajos társaságot, zárkózott s szinte bus komor lett.

A családi körén kívül a szabadidejét méhe között és gyümölcsösében töltötte.

Minta méhészte volt, a minék messze földön elterjedt a hire s azért a termelt mézet nagyon keresték. Társaskörökben és azon egyesületekben melyeket elősoroltam, soha meg nem szűnt a méhészetnek és gyümölcstermelésnek előnyét, hasznát, ezélszerűségét hangoztatni. Utóbbi időben csak gyönyörködött alkotásaiban, de már nem igen gondozta azokat.

Panaszkodott néha-néha gyomor bajáról, de minde ki képzeldősnek hitte, pedig a fájdalom valónak bizonyult, már ott elődött a baj csirája az élet fáján, rágtá, emésztette a hatalmas tölgyet, míg végre diadalmaskodott felette.

Hosszas és kínos vergődése a halállal teljesen tönkre tette az erős férfit, imponáló természetnek megtört romjai igazán könnyeket fakasztottak azok szemében, a kik tanúi voltak a haláltusának. Végre 1902. június 5-én bekövetkezett az utolsó óra, megszűnt a Kiss Jenő szíve dobogni.

A mélyen megsomorodott család köréből, mint a futó tűz terjedt a lesujto hír mindenfelé. A szűk családi körén kívül kartársai és hálás tanítványai siettek egy utolsó Isten hozzádot mordani.

Tanítványai közül igen sokan a sajtó fájdalomtól és a sirástól a temetésen nem énekelhették agyászdalt. Ezek a könnyek mutatják, hogy jó kartárs, szerető barát és kedvelt tanár volt.

Elhunytán özvegye angyalosí Imreh Gizella és 3 árvája, öz. édes anyja, testvérei, rokonai hullattak könnyeket nagyszámu barátain és tisztelőin kívül.

Igen tisztelt Paedagógiai Társaság! Röviden, nagy vonásokban vázoltam Kiss Jenő életét s elmondottam az ő életéről mindazt, amit az ő egyéniségének megértéséhez szükségesnek tartottam. S ha sikerült lelki szemeink elé idéznem, akkor kérem tartsuk meg emléket s gondoljunk rá szeretettel és hálával.

A néma kegyelet pedig borítsa szárnyait a nem régen hantolt szentkirályi sírhalmorra. E csendes falusi temető ölében nyugosznak földi részei a már régen elköltözött ősei mellett, hanem a lelke az itt maradt, él, itt van közöttünk és bennünk megörökítve, mert azt mondja Arany János:

Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dus élte kincsét, ámbár napja mul;
Hanem lerázván a mi benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely fen marad és nőttön nő tiszta fénye,
A mint időben, térben távozik,
Melyhez tekint fel az utód erőnye;
Ohajt, remél, hisz és imádkozik.

melyen elhatározták, hogy az egyesület 25 éves fennállását jubiláris közgyűléssel fogják megünnepelni valószínűleg május hónapban. Folyó ügyeken kívül elhatározta a választmány, hogy a sétatér részére 10 díszes padot készíttet a e célra 70 koronát meg is szavazott.

— **A kereskedő-bál.** A kézdívársárhelyi „Kereskedő Ifjak Társulata” jövő szombati táncestetélye iránt oly széles körű érdeklődés mutatkozik nemcsak városunk, hanem a vidéki intelligens közönség részéről is, hogy előre meg lehet jósolni, hogy ez lesz az ide farsang legsikerültebb mulatsága. Az ifjuság tekintve a nemes ezült is (t. i. a sétatér ügyének fejlesztését) ugyan egyszerűsége törekszik, egyszerűséget ohajt és kér ez estélyre a hölgyközönségtől, mindazonáltal régi szokásához híven, mindent el fog követni ez alkalommal is arra, hogy a közönség kifogástalanul jól, kedélyesen mulasson. Ezért ismételtelen megajánljuk az estélyt mindazok szíves figyelmébe, kik az elegáns szórakozást kedvelik.

— **A Székely Társaság.** A kézdívársárhelyi „Székely-Társaság” 1903. február hó 14-én, szombaton d. u. 5 órakor, a Korona szálló emeletén tartja 30-ik összejövetelét a következő tárgysorozattal: 1. Naplóolvasás, 2. „Tagválasztás”, 3. Folyó ügyek elintézése, 4. Indítványok.

— **Munkás zendülés Celenczén.** czimű napirunkre vonatkozólag, melyet velünk egyidejűleg a hazai lapok nagyrésze közölt szívesen adunk helyet azon, illetékes helyről vett felvilágosításnak, hogy a Gf. Mikes-féle fapartelepen csak egyik tisztviselő személye ellen volt a munkások egyrészének némi tüntetése, a mennyiben egy éjjel ablakait beverték. De ennek oka magán körülményben keresendő és lehet fel. Ezt bizonyítja az is, hogy a munka egy percig sem szünetelt a munkások részéről, mert a munkadíjak sem lettek leszállítva, sem a munkaidő nem fokoztatott s a munkások nagyrésze 10–12 év óta állandóan van ott alkalmazásban.

— **A kézdívársárhelyi Iparos Ifjusági Egyesület** febr. 15-én vasárnap d. u. fél 3 órakor az áll. iskola tornacsarnokában gyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Enkel az ifj. dalkör Nagy Gerő vezetésével. 2. Felolvasás: M. Székely János az ipari hitelszövetkezetekről. 3. Szavazat: Jancsó István egyi. tag. Gyűlést megelőzőleg 1/22–1/23 ig könyvkiosztás a tagoknak. A gyűlésre az ifjuságon kívül érdeklődőket is szívesen látnak.

Farsangi naptár.

Kézdívársárhelyen:

1. Február 14-én: a „Kereskedő Ifjak Társulata”-nak táncestetélye a sétatér jávára.
2. Február 22-én: a függetlenségi és 48-as kör bálja.
3. Február 24-én: a jót. nőegyesület kalikóbálja.

Vidéken:

1. Február 14-én a Székely Mikó kollégium hangversenyyel összekötött táncmulatsága Sepsiszentgyörgyön.

MULATSÁGOK.

Az „Iparos Ifjusági Egyesület” táncmulatsága.

Kézdívársárhely, febr. 9.

Február 7-ike emlékezőt nap lesz városunk legifjabb, de szép jövővel bíró, fontos hivatásu egyesülete: a „Kézdívársárhelyi Iparos Ifjusági Egyesület” történetében. És méltán. Mert a milyen odaadással készítette elé ezen, első nyilvános szereplését a lelkes ifjuság, ép oly kiváncsisággal, szinte türelmetlenül várták, hogy vajon lesz-e s milyen sikere buzgó fáradozásuknak? Vajjon megnyerik-e a támogatást városunk intelligenciája részéről? Vajjon részt vesznek-e a mulatságon azok, kik első sorban vannak hivatva támogatni egész erejükkel az ifjuságot nemes irányu munkájukban, résztvesznek-e az iparos mesterek, hogy ezáltal saját tekintélyüket is emeljék?

Nos, a mulatság megtörtént és pedig oly szép sikerrel, melylyel egy ilyen kezű, egyesület nemcsak elégedett, de arra büszke is lehet. Igaz, hogy az intelligencia nem nagyszámban volt képviselve. Igaz, hogy az ugynevezett élemedtebb iparos mesterek nagy részének derogált megjelenniök saját vérük az ifjuság bálján s egyetlen iparos társulati ölnököt

sem lehetett volna még nagyító üveggel sem felfedezni. Ez azonban a sikerre csak a külső támogatás szempontjából lehet jellemző és tanulságos, de annak belső értékét egyáltalán nem befolyásolta, mert ez a mulatság a szó komoly értelmében szépen, kedélyesen, anyagilag is hasznosan, szóval pompásan sikerült.

A ki belépett a tanácsház ódon falai közé ez estélyen: mindjárt kellemesen lepte meg az egyszerű, de csinos és izléses díszítés, a bálanya részére készített magyar stílusú menyeges emelvény, valamint a pompás világítás. Félkilenc órákorra teljesen megtelt a díszterem kedves ifju, szép leányokkal s a derék ifjusággal, mely viharos éljenzéssel a Bodor Lajika zenekara pedig a Rákóczy-indulóval fogadta a 9 óra után megérkezett vendököket: Nagy Dénesné sörgyárosné sz. Sebesi Róza urhölgyet. Az általános szeretetnek örvendő bálvendöknö alig, hogy elfoglalta helyét a menyeges emelvény alatt, az ifjusági egyesület választmánya nevében M. Székely János igazgató röviden, de ékes szavakban üdvözölte őt megjelenéséért s az ifjuság hálája jeléül egy csinos virágcsokrot nyújtott át, mit a vendöknö az ő szokott nyájasságával fogadott, kijelentvén, hogy kedves kötelességet teljesített midön a vendöki tisztet elvállalta. Az ifju bájos leány-sereg bemutatkozása után kezdetét vette a tánc, mely igazi magyaros jókedvvel, tüzzel folyt a késő hajnali órákig. Nem is volt ugyan semmi sem, mi zavarólag hatott volna a táncmulatságra, de nem is lesz ám, azt hiszszük, mostanában táncmulatság, mely egyszerűségben, kedélyességben, feszletességben felülmutatná az ifjuság e mulatságát, melyre ismétöljük büszkének lehetnek a derék rendezők!

Az anyagi siker is megfelelő, sőt tekintélyes. A bevétel meghaladja a 350 koronát, melyből a 200 koronát megközelítő összeg marad tiszta jövedelemként a jótékony célra: az ifjusági könyvtár alapjának megvetésére.

Kifejezvéen még legteljesebb elismerésünket az összes rendezőknek lelkes munkásságukért, zárjuk e tudósításunkat azon ohajttal: hogy sok ily fényes sikerü mulatságot az új egyesületnek!

Csak előre a megkezdett uton nemes ifjusági virágai, szép reményei-e a város iparos társadalmának. A mostani siker buzdítson újabb és lelkes munkásságra; becsületet, hiv munkatékona rajta van és rajta lesz az isten áldása s nemsokára eljön az idő, hogy azok is veletök lesznek s büszkének lesznek reátök, kik most a meg nem értés vagy megérteni nem akarás miatt távollétükkel tündököltök!

Író.

Vidé.

— Kisgazdakör szervezés, munkáspénztár ismertetés Martonfalván —

Kézdí-Martonfalva, 1903. febr. 8.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Engedje meg, hogy b. lapjában megemlékezzem örömdetes körülményről, a melynek a mai napon a mi kis községünkben annyian tanui voltunk. Hallottunk is olvasgattunk is róla, hogy Kézdívársárhely és Vidéken gazdasági egyület alakult. Áldást osztó voltát azonban sem felfogni, sem megérteni mindeideig nem voltunk képesek, azt hittük, hogy az urak egyesülete lesz, és velünk kis gazdákkal keveset törődnek. A mai napon azonban örömmel gyözdölünk meg, hogy az urak nem különválva, hanem velünk kezeltfogva, a mi sérelmeinket meghallgatva kívánunk a székely érdekek végvédésén és emelésén munkálni.

Vajna István nagybirtokos ur eddig is megmutatta, hogy községünk ügyét szíven viseli és minden rangu rendü polgár érdekében mindent meg tesz, a mivel a közjólétet emelni, fokozni lehet. A mai napon a kézdívársárhelyi gazdabizottság küldöttét hívta meg községünkbe, hogy az országos gazdasági és eselődsegélyző pénztár rendeltetését előnyeit ismertessék, községünkben a kis gazdakört szervezzék.

Dr. Sinkovits Ottó egyesületi elnök, Dr. Bánffy Zsigmond, Nagy Károly és Márton Benedek urak képviseltök a gazdasági egyesületet, kiket a község nevében Vajna István ur üdvözölt. Mire Sinkovits Ottó ur megköszönve a szíves fogadtatást vázolta a küldetésünk célját és felkérte Bánffy Zsigmondot, hogy az 1900. évi XVI. és az 1902. évi XIV. t.-ezik-

keket röviden ismertesse, a szép számmal összegyűlt martonfalvi gazdaközönség előtt.

Dr. Bánffy Zsigmond részletesen és teljes körültekintéssel ismertette azon előnyöket, melyeket e pénztár nyújt, valamint azon kötelezettségeket is, melyek ezzel szemben járnak. Majd áttért a vidéki gazda körök ismertetésére. Felsorolta, hogy az ily gazdasági köröknek rendeltetése a földmívelés iránti szeretet fejlesztése az ősi földhöz való ragaszkodás fokozása a gazdálkodás jövedelmének gyarapítása a saját hibájokon kívül szegénységbe jutott kis gazdák helyzetének javítása, a földvásárlás lehetőségének előmozdítása, kisgazdák érdekeinek megvédése.

Egy ily gazdasági kör hivatása, hogy községében éber figyelemmel kísérje az okszerű gazdálkodást, gondoskodjék a megfelelő jó faj állatok szaporításáról, vető magvak, gazdasági eszközök a lehető jutányos beszerzési módjáról, gazdasági ismeretek terjesztéséről, a haszonnal járó s azon községben sikerrel üzhető házi ipar meghonosításáról, a háztartási szükségleteknek a lehető legjutányosabb áron való beszerzéséről, a községi hitel, fogyasztás, terményértékesítő szövetkezetek létesítéséről gondoskodni. A gazdasági kör feladata gondoskodni arról: hogy a tagok mindenféle ügyes bajos dolgukban megbízható szakembertől ingyen vagy igen csekély díjért utbaigazítást kapjanak.

Az ily gazdasági körök maguk kormányozzák teljesen magukat s befizetett néhány fillér évi tagság díjukkal fedezik saját szükségleteiket s miután a kis gazdák anyagi viszonyai nem engedik, hogy a nagyobb gazdasági egyesületnek külön-külön is tagjai lehessenek, így együttesen lépnek be azon vidéki gazdasági egyesületbe és érdekeik megvédését előmozdítását külön választott képviselőjük által gyakorolhatják.

A közfigyelemmel, általános érdeklődéssel meghallgatott előadás után egyes gazdák léptek elő és kiki saját tehetsége szerint előadta, hogy ő a hallottakat miként érti s némely dolgokra újabb felvilágosítást kért.

A szép eszmecsere után Dr. Sinkovits Ottó felhívta a jelenvöktök, hogy nyilatkozzanak az iránt miszerint ohajtták-e községünkben a kis gazda kört megalakítani? Fülöp Simon és mások hozzászólása után a jelenvöktök egyhangú lelkesültséggel kimondták, hogy kézdi-martonfalván a kisgazda kört megalakítják s a kitett aláírási ívet azonnal 30 gazda irta alá. Egyszersmind kimondták azt is, hogy a kis gazdakör a kézdívársárhelyi gazdaegyesülethez kíván csatlakozni. Vajna István megköszönve a kiküldött bizottságnak eredménydus fáradozását, a gazda társainak a tanusított érdeklődést, az értekezletet azon ohajjal zárta be, hogy a megkezdett szép munkán legyen Isten áldása, — segítő kegyelme.

Ha az egyetértés, a közösérdek mindig uralni fogja a helyzetet és a község azon lakosai, a kik vagy rossz indulatból, vagy személyes érdekekből e szent és nemes ügygyel szemben állást foglalának, ne terrorizálja a nemesebb elemet; mert az igaz ügynek győzni kell. E vármegye területén első kisgazdasági kör lesz a martonfalvi, hiszszük és reméljük, hogy más községek kis gazdái is megértik a kor intő szavát és minél-előbb alkalmat nyujtanak arra, hogy a kézdívársárhelyi és vidéki gazdasági egyesület nekik is szolgáljon utbaigazításul az ily közhasznu körök megalkotására nézve.

Sajnálattal hallottuk azt is, hogy vannak e kerületben olyan nagy birtokosok, kiknek személyes ambíciói nem nyertek kielégítést és így ök külön gazdasági együletet akarnak létesíteni.

Azon kellene csodálkoznunk, ha ez így nem volna, hisz nem azért mondta a költő: „Átok verte meg a magyart, mert az soha együtt nem tart.” Legyen tehát, a mi lesz, csak mindenki gondolja ezt meg, hogy itt nem magán személyek érdekéről, hanem az összes székelység gazdasági ügyeinek rendezéséről, józan fejlesztéséről van szó. Próbálja meg erejét mindenki a közösmunka téren s ha munkásságának eredménye nem hozza meg számára a kívánt babért, nyugtassa meg azon tudat, hogy a mit tett, testvéreirel tette és jutalmát egyedül lelkiismerete nyugalmságában keresi.

Egy jobb jövő reményében a kiküldött bizottság életetésével oszlottunk szét, mert míg ügyének élön lelkes és önzetlen munkásokat látunk, addig nem esüggedünk.

Martonfalvi.

NYILTTÉR*)

Tek. Páll Péter jegyző urnak
Kézdivásárhely.
Igen tisztelt Barátunk!

Egy, a te és hozzátartozóid becsületét érintő, az Orbay Mátvás nyug. jbiró ur hozzátartozói részéről jövő súlyos sértés miatt felkérésedre, mint megbízottaid folyó év február hó 7-én elégtételt kértünk Orbay Mátvás ur, mint egyedül felelős családfelelő, ki elégtételtadásra hajlandónak nyilatkozván, az ő egyenes ajánlatára közös meg egyezéssel az ügy megbeszélésének helyéül Kézdivásárhely községi házában anya-

*) E rovatban közölték a felelősséget nem vállal
a szerk.

könyvvezetői szobáját, annak idejéül pedig február 8-ának d. u. 1 és 2 órája közti időt tűztük ki, kijelentvén Orbay Mátvás ur, hogy jelzett helyre és időben megbízottait elfogja küldeni. Mí a megállapodás értelmében megjelentünk a kitűzött helyen és időben s várakoztunk esti 6 óráig — alkalmat és módot akarván adni kibívoznak a kitűzött időn túl is a kérdés tisztázására.

A jelzett időn belül senkisémet jelent meg, azonban d. u. 4 órakor Kézdivásárhelyről két urnak aláírásával levelet kaptunk, melyben az ügy megbeszélésére Kézdivásárhelyre lettünk meghívva. Minthogy a helyelőzetesen kijelölve lett a kapott levelet azzal válaszoltuk meg, hogy a kitűzött helyhez ragaszkodunk, annál is inkább, mert az ügy komplikált volna előreláthatólag a felek

többszöri megkérdezését teheti szükségessé.

E levelükre újból csak levéllel válaszoltak, este 6 órakor vitatva azt, hogy a megbeszélés helye csak Kézdivásárhely lehet.

Annak kijelentése mellett, hogy sem szokás, sem szabály nem ad jogosultságot annak feltevésére, hogy a tárgyalás helyét, esetleg az ellenfél valamelyik segédjének lakhelye határozza meg, nem főleg akkor, mikor az már előzetesen kijelöltetett, Orbay Mátvás urat képviseltnek nem találtuk, miért is a fent leírtaknak elbíráltását, a konsequenciák levonását terád bízva, az ügyet részéről befejezettnek tekintjük s eme nyilatkozatot további használat végett neked kiadjuk azzal, hogy Orbay Mátvás ur megbízottait a fentiek értelmében értesítettük.

Egyebekben fogadd nagyrabecsülésünk kifejezését.

Kézdi-Szentlélek, 1903. feb. 8-án.

Kovács Kálmán
kir. törv. aljegyző.

Páll Ignác
kir. törvényszéki aljegyző.

A fentiek alapján levonom azt a következtetést, hogy Orbay Mátvás ur megbízottaimnak adott szava ellenére nemesak nem akart alkalmat adni, de szándékosan akadályokat gördített az ügynek szabályszerű elintőzése elé. Azért vele végeztem ezen az uton. — másokkal szemben más u on, másképpen!

K. Szt. Lőleken, 1903. évi feb. 8.

Páll Péter
k. jegyző.

Hirdetések.

4925/902. ttkvi szám.

Arverési hirdelményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fazakas Lajos végrehajtónak Csutak Elek végrehajtást szenved elleni 50 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró, területén levő) s Kovászna községi határán fekvő, a kovásznai 2886. sz. tjkvben 529. 530. hrsz. ingatlanra 1145 kor., a 2177. hrsz. ingatlanra 24 kor., a 3404. 3405. hrsz. ingatlanra 14 kor., a 2171. hrsz. in 10 kor., a 2330. hrsz. ra 33 kor., a 8577. 8578. hrsz. 04 kor., az 1484 sz. tjkvben foglalt 8575. 8576. hrsz. ingatlanra 21 kor., a 8579. hrsz. ingatlanra 40 kor., az 1546. sz. tjkvben foglalt 5172. hrsz. ingatlanra 10 kor., összesen 1301 kor. ban ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok

az 1903. évi márczius hó 16 ik napjának delölt 9 órakor ezen ttkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban aul is eladatni fognak

Árverezni szándékozzák tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt, ovadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszó gáltatni.

A királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Kovásznán, 1902. évi decz. hó 3-ik napján.

Szava Jakab.
kir. aljbíró.

(31. 1-1.)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint községi előljáróságok részére **ugy készpénzért, mint részletfizetésre** kapható

butor raktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezés, ruha- és étsekrény, szalon- és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény, továbbá: magas, félmagas, hátas és heverő divány, garnitúra, matracz, fali és toalett tükör, nád- és préselt ületű hajlitott szék, ablak carnis, stb. melyeket olcsó árak mellett becsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

KIADÓ LAKÁS!!

A temető útján lévő **JANCSÓ GYULA** lakása, a mely áll 4 szoba, kamara, konyha, pincze, kettős nagy udvar, istálló, ólak, szivattyús kut az udvaron 1903. április hó 24-től

több évre haszonbérbe kiadó.

(30. 1-2.)

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.